ספרי' — **אוצר החסידים** — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן
מליובאוויטש

שמות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ו
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושבע לבריאה

לע"נ
הרבנית בעלת מסירת נפש וכו' מרת **מארייאשא**
בת הרה"ח וכו' ר' **בן-ציון** ע"ה **שגלוב (גארעליק)**
נלב"ע בשיבה טובה ביום כ"ף טבת ה'תשס"ז

אשת הרה"ח התמים ר' **יצחק אלחנן הלוי** הי"ד
ב"ר **יהודא לייב** ע"ה **שגלוב**
שנאסר לרגלי מסירות נפשו בעד החזקת היהדות
ביום ד' תשרי ה'תרח"צ ונרצח במאסרו
ביום כ"ה טבת ה'תרח"צ
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י נכדם
הרה"ת ר' **יוסף יצחק הלוי** וזוגתו מרת **גיטל רחל** שיחיו
שגלוב

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
http://www.torah4blind.org

שמות

א. "ויקח את בת לוי"

על הפסוק "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי"[1], שואלים בגמרא[2]: מן הפסוק[3] "אשר ילדה אותה ללוי במצרים" לומדים, שיוכבד נולדה בין החומות – "לידתה במצרים והורתה שלא במצרים"[4], ולפיכך יוצא, שכאשר לקח עמרם את יוכבד בשנית[2] – לפני הולדת משה, היא היתה בת מאה ושלשים שנה,

שהרי[5] בני ישראל היו במצרים מאתים ועשר שנים[6], ובצאתם משם היה משה בן שמונים[7] שנה,

ואם כך, מדוע אומרת התורה "ויקח את בת לוי", כאשר הביטוי "בת" מבטא את היותה צעירה? ועל כך משיבים בגמרא: "מלמד[8] שנולדו בה סימני נערות, נתעדן[8] הבשר, נתפשטו הקמטים וחזר היופי למקומו".

על כך אומר הרשב"ם[9], שהגמרא לומדת ש"לידתה במצרים והורתה שלא במצרים" מכך שהפסוק "אשר ילדה אותה ללוי במצרים" הוא "קרא יתירא (=פסוק מיותר) הוא, דהא כבר כתיב בת לוי".

ב. הענינים הנלמדים זה מזה קשורים ביניהם

כבר הוסבר פעמים רבות[10], שכאשר לומדים מענין אחד לענין אחר, הרי למרות שלכאורה אפשר לומר, שהלימוד הוא רק הוכחה עבורנו (שכדי שאנו נדע ענין זה אנו זקוקים להוכחה מענין אחר), בכל זאת, בהתבוננות בשלמות התורה, ובדיוק המוחלט שבכל פרטיה, הכרחי לומר שבפנימיות הענינים[11], הרי הענין המלמד פרטים לגבי הענין הנלמד הוא הגורם או ההסבר של הענין הנלמד[12] עצמו, או לפחות של המשכתו וגילויו לנו.

מכך מובן בענייננו:

א) כיון שההוכחה לפירוש על "ויקח את בת לוי" – ש"נולדו בה סימני נערות..." – היא מכך ש"לידתה במצרים והורתה שלא במצרים", שמכך רואים, כדלעיל, שהיא היתה כבר בת מאה שלשים שנה, מובן, שהענין ש"נולדו בה סימני נערות" כאשר עמרם לקח את יוכבד בשנית קשור לכך באופן של גורם ותוצאה. כלומר, הדבר נובע מכך ש"הורתה שלא במצרים".

ב) מצד שני: כיון שהדיוק בפסוק "אשר ילדה אותה ללוי במצרים" – שרק הולדתה היתה במצרים – נובע מהפסוק "ויקח את בת לוי" הקשור להולדת משה[13] (שמפני פסוק זה[13*], המלים "אשר ילדה אותה ללוי" הן "קרא

---

[1] פרשתנו ב, א.

[2] סוטה יב, א. ב"ב קכ, א. וכ"ה בשמו"ר פ"א, יט. וראה גם תיב"ע ופרש"י עה"פ.

[3] פנחס כו, נט.

[4] כ"ה הלשון בב"ב שם. אבל שם קכג, ב (ובדק"ס שם מובא גירסא כבפנים – „והורתה שלא במצרים") ובסוטה שם: ואין הורתה במצרים. וראה הערה 62.

[5] ראה פרדר"א ורש"י שבהערה הבאה. ועוד.

[6] פרדר"א פמ"ח. שמו"ר פי"ח, יא. תיב"ע בא יב, מ. פרש"י עה"ת (לך טו, יג. פרשתנו שם. ועוד).

[7] וארא ז, ז.

[8] בסוטה ושמו"ר שם, ליתא תיבת „מלמד" וגם לא סיום המאמר „נתעדן כו'".

[9] ב"ב קכ, א.

[10] ראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 241.

[11] ראה עד"ז דרמ"צ כב, ב בנוגע למצות אכילת מצה ושאר המצות שבענין זכירת יצי"מ, שזה שע"י מצות אלו „תקבע בלבבינו האמונה" מפני שיצי"מ הוא „אות ומופת גמור בחידוש העולם כו'" (חינוך מצוה כא) – הוא לפי שבפנימיות הענינים, המצה וכן אמירת ההגדה וכו' יש בהם עצמם כח לחזק את האמונה.

[12] ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 61 הערה 30*.

[13] שהרי ע"פ דרך הפשט – „ותהר האשה ותלד בן" הוא לאחרי „ויקח את בת לוי" (ראה פרש"י פרשתנו ב, ג*. וכ"ה בתיב"ע פסוק ב).

וגם לפי מה שאמרו (סוטה שם. שמו"ר פ"א, יג) „מיעברא בי' תלתא ירחי מעיקרא – הרי אמרו בסוטה שם „שהלך (ויקח) בעצת בתו", ופירש הרשב"ם (בב"ב שם. ופשוט שמתאים להסוגיא דסוטה ובפרט שמביאה שם) „שנתנבאה לו שעתיד בן לצאת ממנו שיושיע את ישראל". ואף „דמשום נבואתה לא הי' צריך להחזירה דהא ודאי הי' יודע עמרם בעיבורה של יוכבד .. אלא ע"כ החזירה מטעם שא"ל קשה גזירתך כו'" (חדא"ג מהרש"א בסוטה שם – ד"ה שהלך) – הרי מפרש (בחדא"ג שם – ד"ה ויקח) „היו שמחין בחזרתה שלא יהי' נולד בן המושיען בהיותה גרושה כו'". עיי"ש.

---

*) ברבותינו בעה"ת ובחזקוני, שגם לפי פרש"י, נתעברה ג' חדשים קודם שהחזירה, והמצרים מנו לה ו' חדשים מיום שהחזירה (כי גם הם ידעו שהיולדת לז' יולדת למקוטעין). וכוונת רש"י ב"בדקו אחרי' לסוף ט'" – היינו משנתעברה באמת.

להביא את 770 הביתה!
כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל
הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש
כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:
דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.
יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).
שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".
מעיין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:
לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770, על-ידי "ועד להפצת שיחות".
חדש **לקוטי שיחות (מתורגם)**: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.
להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת, בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:
פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.
ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).
דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.
לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת "אהלי תורה", ניו-יורק.
דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"
ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א
מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!
האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב
וכתובתו: http://www.moshiach.net/blind
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת
ר' **יהודה** ב"ר **צבי הירש** ע"ה **סטראל**
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה
וזוגתו מרת **טשארנא גיטל** בת ר' **יעקב** ע"ה **סטראל**
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.
נדפס ע"י בנם
הוו"ח ר' **שמואל** וזוגתו מרת **מלכה שיינדל**
ומשפחתם שיחיו **סטראל**

יתירא") – מובן, שהענין של "הורתה שלא במצרים" היה כדי שמשה רבינו, מושיעם של ישראל, יוולד מאם אשר "הורתה שלא במצרים".

ג) כיון שהפסוק "אשר ילדה אותה ללוי במצרים", המלמדנו ש"הורתה שלא במצרים"[14], ו"שנולדו בה סימני נערות"[15], מופיע במנין באי הארץ, מובן, ששני ענינים אלו – "הורתה שלא במצרים" ו"נולדו בה סימני נערות" – קשורים בפנימיותם לענין הכניסה לארץ.

ג. שתי ירידות ושתי עליות

כדי להבין זאת יש להקדים ולהביא את דברי המדרש[16] על הפסוק "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה" (הבאים לשון הווה[17]): הרי "ימים רבים היו להם שבאו למצרים", אלא "כל זמן שיוסף היה קיים, לא היה להם משוי של מצרים, מת יוסף נתנו עליהם משוי, לפיכך כתיב הבאים, כאילו אותו היום נכנסו למצרים".

וזהו ההסבר שמבאר אדמו"ר הזקן ב"תורה אור"[18], שבפרשת שמות מוזכר שוב בואם למצרים, למרות שכבר מסופר על כך לפני כן בפרשת ויגש[19] – כי הענין של "הבאים מצרימה" שבפרשת שמות מבטא ירידה גדולה הרבה יותר מ"הבאים מצרימה" שבפרשת ויגש, עד כדי שהדבר נחשב לירידה נפרדת למצרים.

ומבאר אדמו"ר הזקן, שכשם שבגלות מצרים היו שתי ירידות – הירידה המופיעה בפרשת ויגש, והירידה המופיעה בפרשת שמות (אשר שתיהן נרמזות בכפילות הלשון שבפסוק – "ירוד ירדנו"[20]) – "ירידה אחר ירידה", כך יש גם ביציאה ובגאולה ממצרים שתי עליות (כנרמז בפסוק "ואנכי אעלך גם עלה"[21], ובפסוק "עלה נעלה"[22] – כפל עליות) – "עילוי אחר עילוי": עליה אחת היתה ביציאה ממצרים – "אעלה אתכם מעני מצרים... אל ארץ זבת חלב ודבש"[23], והעליה השניה תהיה בגאולה העתידה.

ד. הירידה השניה – כאשר "מת יוסף"

הירידה השניה של "הבאים מצרימה", שעליה מסופר בפרשתנו, התחילה, כדברי המדרש, כאשר "מת יוסף"[24] לפני הפטירה של "כל אחיו וכל הדור ההוא".

אמנם "כל זמן שהיה אחד מהם קיים מאותן שירדו למצרים לא שעבדו המצרים בישראל"[25], אך הדיוק הוא בכך ש"לא שעבדו", אך את ה"משוי של מצרים" הם נתנו עליהם מיד כאשר "מת יוסף"[26].

13*) פשטות כוונת הרשב"ם ב„דהא כבר כתיב בת לוי" היא להכפל בקרא דפ' פינחס עצמו, „יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים".

אבל הלשון „יוכבד בת לוי" (מצ"ע) אפשר לפרש ממשפחת לוי (ראה רמב"ן ויגש מו, טו), משא"כ „ויקח את בת לוי" דפרשתנו, שעכצ"ל שהכוונה ל"בת לוי" ממש דאל"כ הול"ל „מבית לוי", כהתחלת הכתוב „וילך איש מבית לוי" (וראה גם מהרז"ו לשמו"ר פרשתנו כאן – פ"א, יט).

14) אבל מזה ש„בפרטן אתה מוצא שבעים חסר אחד" אין יודעים שהורתה הי' שלא במצרים, כ"א יודעים רק שישנו עוד אחד שלא נמנה בפירוש בין השבעים נפש (וראה ב"ד פצ"ט, ט כמה דיעות בזה).

15) ועפ"ז יומתק מה שבהקושיא „אפשר בת מאה ושלשים שנה" (שבסוטה שם. ב"ב שם. שמו"ר פ"א, יט), מעתיק גם „שנאמר אשר ילדה כו'" – אף שהוכחתו לזה שם בעיקר היא (לא מדיוק הכתוב כ"א) „דאמר רחב"ח" – כי פסוק זה נוגע ל„שנולדו בה סימני נערות", כבפנים.

16) שמו"ר שם, ד. תנחומא פרשתנו ג.

17) ראה פרש"י ויגש מו, ח. שם, כו.

[ולפי פירושם צ"ל שמקורו של רש"י שילדתו לר' חדשים ויום א' הוא – כי באם נולד לט' חדשים (היינו ו' חדשים משהחזירה) לא היתה יכולה להצפינו כלל, דמכיון שגם המצריים ידעו שאפשר להוליד לר' חדשים – ודאי באו לבדוק אז].

אבל לפי פירושם, שטעות המצריים היתה בזה שלא ידעו שנתעברה קודם, הרי קשה ביותר שעיקר הטעם לזה שיכלה להצפינו רק ג' חדשים – לא כתבו רש"י כלל, אפילו לא ברמז! ולכן לפענ"ד צ"ל, שלפי פרש"י טעותם של המצרים היתה רק בזה שחשבו שנולד לט' חדשים, וא"כ נתעברה **לאחרי** שהחזירה. וראה גם בפירוש טור הארוך והרא"ם כאן.

18) ריש פרשתנו.

19) מו, ח ואילך.

20) מקץ מג, כ.

21) ויגש מו, ד.

22) שלח יג, ל.

23) פרשתנו ג, יז.

24) שלכן מסמיך הכתוב „ואלה שמות בנ"י הבאים מצרימה" ל„וימת יוסף גו'" שלפנ"ז (בסיום פ' ויחי). וראה שוה"ג להערה 27.

25) שמו"ר שם, ח.

26) ראה גם פירוש מהרז"ו לשמו"ר שם, ד.

ה. דוקא ה"משוי" הוא ירידה עצומה

מכך שהתורה מגדירה את ה"משוי של מצרים", מיד לאחר ש"מת יוסף", כירידה השניה – "הבאים מצרימה" בשנית, ולא את שעבוד מצרים, לאחר ש"וימת... וכל הדור ההוא", שעל כך מסופר רק כמאורע וכפרט בתוך הירידה השניה עצמה – מובן,

(א) שהירידה בעת מותו של יוסף עצומה ביותר יחסית לירידה הראשונה שהיתה לפני כן, אשר משום כך אין היא יכולה להיחשב כפרט בירידה הקודמת, אלא היא מוגדרת כירידה בפני עצמה[27].

(ב) שההבדל העצום שבין שתי ירידות אלו הוא בדומה להבדל העצום שבין העליה שביציאת מצרים לבין העליה שתהיה בגאולה העתידה[28], וכאמור לעיל בשם אדמו"ר הזקן, ששתי עליות אלו הן כנגד שתי הירידות.

ו. במצרים – "לא ידעתי את הוי'"

ההסבר לכך הוא:

מהותה של "מצרים", מלשון מיצרים וגבולות[29], היא, שאין היא מאפשרת גילוי אלקות שלמעלה מהטבע[30]. ולכן אמר יוסף לפרעה מלך מצרים "אלקים יענה את שלום פרעה"[31], "אשר האלקים עושה הראה את פרעה"[32] – כי אל פרעה מלך מצרים אפשר לדבר רק במושגים של שם אלקים, שהוא בגימטריא[33] "הטבע"[34]. וכאשר הגיע משה רבינו אל פרעה ואמר לו "כה אמר הוי'... שלח את עמי...", השיב לו פרעה "מי הוי' אשר אשמע בקולו... לא ידעתי את הוי'"[35] – פרעה אינו מכיר בשם הוי' שלמעלה[36] מהטבע, ואינו רוצה להודות בקיום דרגה זו[37].

זוהי משמעותה של הירידה הראשונה למצרים, שעליה מסופר בפרשת ויגש[38]: לפני כן היו בני ישראל בארץ ישראל, שבה רואים בגלוי את השגחתו של הקדוש־ברוך־הוא על כל פרט ופרט – "ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה תמיד עיני הוי' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"[39], וכאשר מגיעים לארץ אשר בה "לא ידעתי את הוי'", זוהי ירידה גדולה ביותר.

ז. במצרים אין ממתינים לגשם משמים

אחד הענינים שבו מתבטא הבדל זה בין ארץ ישראל לבין ארץ מצרים הוא, שבמצרים אין יורד גשם, וצמיחת התבואה וכדומה היא על ידי הנילוס, ואילו ארץ ישראל[40] "למטר

ומ"ש וימת יוסף (גם בנוגע להשעבוד – ראה לקמן הערה 57).

[27] ולהעיר גם מזה ששתי הירידות (שבפ' ויגש ובפרשתנו) הם בשני ספרים* (משא"כ „וימת יוסף גו'"; „ויקם מלך חדש גו'"; וכל סיפורי השעבוד וכו', הם בספר אחד – ואלה שמות גו' הבאים מצרימה).

[28] ראה ירמי' כג, ז־ח (הובא בהגהות הצ"צ לתו"א (הנ"ל סעיף ג') באוה"ת שמות ע' ז): ולא יאמר גו' אשר העלה את בנ"י מארץ מצרים כי אם גו' אשר העלה גו' מארץ צפונה גו'. וראה אוה"ת שם כמה מאמרי רז"ל עד"ז.

[29] ראה תו"א עא, ג ואילך. ובכ"מ.

[30] ראה תו"א שם. פרשתנו נ, ב. ועוד.

אבל מזה עצמו שהמיצרים והגבלות שמצד שם אלקים נרמזים בהשם „מצרים", מוכח שעיקר ותוקף המיצרים וכו' הוא במצרים (ראה לקמן הערה 40. וראה גם לקוטי שיחות ח"ה ע' 176 ואילך, שגלות מצרים הוא גלות היותר קשה), ולכן הוא השרש ל[המצרים ד]כל הגליות (ראה שם ע' 183 הערה 17).

---

*) ואף שמשוי של מצרים (ירידה השני') הותחל משמת יוסף, וענין זה כתוב בסיום ספר בראשית – הרי המסופר שם הוא רק בנוגע למיתת יוסף שזה הי' הסיבה להירידה, אבל לא הירידה („הבאים מצרימה") גופא.

[31] מקץ מא, טז.

[32] כן הובא בתו"א שם (עא, ד). והוא הפסוק שבמקץ שם, כח. ומה שאינו מביא הפסוק (שם, כה) „את אשר האלקים עושה הגיד לפרעה" שלפנ"ז – וכן טעם השינוי בכתוב – י"ל שהוא להדגיש שתוכן החלום יהי' באופן של „הראה", גילוי. ושבחי' אלקים הוא שם באופן דמביא לראי' (גילוי). ולכן בא לשון זה דוקא לאחר שמפרט הפטרון.

[33] פרדס שער יב פ"ב. ובשל"ה שער האותיות (פט, א) – שכ"ה בזהר.

[34] לפי שמסתיר האור שלמעלה (שער היחוד והאמונה רפ"ו).

[35] שמות ה, א־ב.

[36] שהיוה"א פ"ז. לקו"ש ח"ט ע' 55 הערה 32.

[37] ראה בכהנ"ל זח"א קצה, א. של"ה חלק תושב"כ פ' וארא (שח, ב ואילך).

[38] ראה תו"א נ, ב.

[39] עקב יא, יב. ובבחיי שם: עיקר הדרישה וההשגחה שם ומשם מתפשטת לשאר הארצות .. שאין א"י נתונה תחת ממשלת הכו"מ .. אבל הקב"ה בעצמו ובכבודו דורש אותה תמיד. וראה בהנסמן בהערה הבאה.

[40] ואף שלכאורה כ"ה גם בכל הארצות ששותות מי גשמים – הרי [נוסף על זה שא"י צריכה יותר לגשמים משאר ארצות

לעילוי נשמת
ר' **נתנאל** ב"ר **אפרים** ע"ה **נסים**
נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות
זוגתו מרת **דבורה** תחי' **נסים**
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י ילדיהם
ר' **עמוס** וזוגתו מרת **רישא** שיחיו **נסים**
ר' **אפרים** וזוגתו מרת **מריטה** שיחיו **נסים**
ר' **דוד** וזוגתו מרת **אורה** שיחיו **בורק**

כבר נאמרו ונשנו פעמים רבות דברי כ״ק מו״ח אדמו״ר נשיא דורנו, שנוסף ע״ז שכבר ״כלו כל הקיצין״[1], עשו בנ״י תשובה, וסיימו הכל, כולל גם ״צחצוח הכפתורים״, ואין מהצורך אלא שהקב״ה יפתח את עיני בנ״י ואז יראו שכבר הגיעה הגאולה האמיתית והשלימה, ויושבים כבר לפני שולחן הערוך, בסעודת הלויתן שור הבר[2] וכו׳ וכו׳.

מזה מובן ...כי בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי שכבר סיימו הכל (כנ״ל), ישנה ההבטחה גמורה בתורה, שבטח יהי׳ ״(תזכור יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חייך ...להביא לימות המשיח״[3],

ובפשטות – שאין זקוקים להפסק ח״ו בין ״כל ימי חייך״ ל״ימות המשיח״ (כמו שהי׳ אצל בנ״י בכל הדורות **שלפני** דורנו זה), אלא, ״כל ימי חייך״ דכל אחד מבנ״י, חייו הגשמיים כנשמה בגוף, כוללים בפשטות (גם) ״ימות המשיח״ בלי הפסק מכיון שהגאולה באה תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו כשזהו במצב דלילה, ״הבאים מצרימה״), כך שהרגע האחרון דהגלות והנקודה האחרונה דהגלות נעשים רגע ראשון ונקודה ראשונה דגאולה,

ומ״ימי חייך״ בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח״ו (גם אם הוא בן שבעים שנה ומעלה וכיו״ב), עובר כאו״א מיד – בתכלית השלימות, ״ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין״[4], בהמשך ד״כל ימי חייך״ בימות המשיח, וחיים נצחיים שיהיו אז.

ובנוגע לפועל הכוונה, שהעבודה דבנ״י עתה צריכה להיות ״להביא לימות המשיח״, לגלות **כבר** תיכף ומיד בפועל איך שהמצב ד״הבאים מצרימה״ בגלות הוא באמת מצב ד״גאולת ישראל״, ע״י שמתכוננים בעצמם ומכינים אחרים למצב ד״ימות המשיח״.

כולל ובמיוחד – בקשר עם יום ההילולא דהרמב״ם – ע״י שמחזקים ומוסיפים בלימוד ספר משנה תורה להרמב״ם ...ובפרט – בספר הרמב״ם עצמו – הלכות מלך המשיח[5], בשני הפרקים האחרונים דהלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

ובנוסף ללימודו הוא בזה, להשפיע גם על עוד מבנ״י מסביבתו, אנשים נשים וטף, באופן ד״והעמידו תלמידים הרבה״[6], ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, שע״י עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב״ם בסיום ספרו[7], שלאחרי שישנו כבר ה״מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו ...ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה׳״ – שהוא זה ש״בחזקת שהוא משיח״ – הנה מיד ייעשה ״משיח בודאי״, ע״י ש״עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל ...ויתקן את כל העולם כולו לעבוד את ה׳ ביחד כו׳״.

השמים תשתה מים״[41].

מדוע קבע הקב״ה כך, ״שלא תהא הארץ שותה אלא מלמעלן״? אחד ההסברים לכך הוא כדי ״שיהיו הכל תולין עיניהם כלפי מעלה״[42]: כאשר האדם יודע שהוא נזקק ל״מטר השמים״, הרי גם כאשר יש לו שפע רב, ״תאכל ושבעת... וכל אשר לך ירבה״, בכל זאת הוא יישמר[43] במדה מסויימת מ״ורם לבבך ושכחת את הוי׳ אלקיך״[44], ביודעו, שאף כאשר יבצע את כל התלוי בו – חרישה, זריעה וכדומה, הוא זקוק לעזרת הקב״ה[45].

ואילו כאשר הוא נמצא במצרים, שבה קבע הקב״ה הנהגה טבעית, שבתקופה מסויימת הנילוס עולה ומשקה את השדות – הרי כיון שבעיני בשר אין הוא חש בצורך של עזרת הקב״ה, הוא עלול להשלות עצמו[46] ש״כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה״ ולשכוח, ח״ו, ש״הוא[47] הנותן לך כח לעשות חיל״[48].

ח. גם הנילוס תלוי בקב״ה

לפי זה מובן מדוע בירך יעקב, בהגיעו למצרים, את פרעה, ״שיעלה נילוס ברגלו״[49]. ולכאורה: הרי הנילוס היה האליל של המצרים[50], וכיצד ייתכן שיעקב יברך את פרעה בענין הקשור לנילוס, שהוא העבודה־זרה שלו, ובמיוחד כאשר על ידי כך גדלה[51] גאוות פרעה עד כדי אמירת ״לי יאורי״?

ההסבר לכך הוא, שאדרבה, היא הנותנת: המצרים עבדו לנילוס מפני היותו ״עולה ומשקה את הארץ״[52], ולכן בירך יעקב את פרעה ״שיעלה נילוס ברגלו״, ועל ידי ברכה זו הוא החליש את הנילוס כעבודה־זרה, בהראותו, שגם הנילוס תלוי בכוחו של הקדוש־ברוך־הוא על ידי ברכת יעקב.

אך בכל זאת מובן, שאף לאחר שראו שגם הנילוס משועבד לקדוש־ברוך־הוא, עדיין לא הגיעו להנהגה של ״למטר השמים תשתה מים״, כי בנוסף לכך שגם לאחר ברכת יעקב עדיין אין זה ״מטר השמים״, הרי הענין של ״יעלה נילוס ברגלו״, שנגרם על ידי ברכת יעקב רק מקל ומפחית את הטרחה, אך אין הדבר הכרחי לצורך קיום מצרים, בשונה מארץ ישראל, אשר בה ״למטר השמים תשתה מים״ הוא ענין הכרחי לצורך קיומה.

וכיון שגם לאחר ברכתו של יעקב יכלו המצרים להרגיש, שעצם קיומם אינו תלוי בקדוש־ברוך־הוא, ח״ו, נגרמה שם ירידה עצומה ביותר.

ט. ״מצרים״ – דוקא כאשר ״מת יוסף״

לפי זה מובן כיצד התחילה לאחר מות יוסף ירידה חדשה – פעם שניה של ״הבאים מצרימה״, ירידה גדולה הרבה יותר, באין ערוך, מהירידה שהיתה עד אז:

בתורת החסידות נאמר[53], שדרגת יעקב, כשלעצמו, היא בעולם האצילות, וכדי שעניני יעקב ירדו גם לעולמות הנמוכים יותר –

(תענית י, א. רש״י שם ד״ה תתאי. וראה ש״ך עה״ת – עקב שם), הרי] „א״י משקה אותה הקב״ה בעצמו וכל העולם כולו ע״י שליח״ (תענית שם. ובחדא״ג מהרש״א שם: ע״י שליח דהיינו שרי אומות שלמעלה ומזלות שלהם. ולהעיר מאוה״ת עקב ע׳ תרטו. ואכ״מ).

אלא שמ״מ, גם בשאר ארצות – מכיון ששותות מי גשמים, אין שם העלם כ״כ כבמצרים, שלכן דוקא פרעה אמר „לי יאורי״ כדלקמן הערה 46.

41) עקב שם, י״א ופרש״י שם. וראה אוה״ת שם ריש ע׳ תרה, ש״עיקר פי׳ ארץ גו׳ דורש אותה עיני גו׳ קאי על ענין הגשמים״. וראה גם רמב״ן וספורנו שם. ועוד.

42) ב״ר פי״ג, ט. וראה גם ירוש׳ תענית פ״ג ה״ג.

43) ויתירה מזו: מכיון שירידת המטר הוא ע״י „שברו בריות את ערפן״ (ב״ר שם, יד. וראה גם ירוש׳ שם פ״ב ה״א), ה״ז מביא להרגש של היפך ד„ורם לבבך״.

44) עקב ח, יב־יד.

45) ראה בחיי עקב יא, יז: לכך לא נתן לך ארץ משקה כארץ מצרים, כדי שלא תהי׳ ההשקאה בידך ויהיו תמיד עיניך נשואות אליו למפתח גשמים שבידו. וראה גם אלשיך שם, יו״ד.

46) ראה יחזקאל כט, ג: לי יאורי. וברש״י שם: איני צריך לעליונים כו׳.

47) עקב ח, יז־יח.

48) ועפ״ז מתורץ בפשטות קושיית הרמב״ן (עקב יא, י) „אעפ״י שהכל ברשותו ונקל בעיני השי״ת להאביד (גם) יושבי מצרים ולהוביש נהרותם ויאוריהם״

– כי באם היו נמצאים במצרים, לא היו מרגישים כ״כ ש„נקל בעיני השי״ת כו׳״, מכיון שבמצרים הוא העלם והסתר.

49) תנחומא נשא כו. רש״י ויגש מז, י.

50) תנחומא וארא יג. שמו״ר פ״ט ט. רש״י וארא ז, יז.

51) ראה המשך באתי לגני תש״י ספ״ז.

52) רש״י ויגש שם.

53) ראה ביאוה״ז ל, סע״א ואילך. אוה״ת ויחי שפו, א־ב. וראה לקו״ש [המתורגם] ח״ה ע׳ 249.

בריאה יצירה עשיה, עד ל"עולם הזה הגשמי והחומרי ממש" "שאין תחתון למטה ממנו" ו"מלא קליפות וסטרא אחרא"[54], נעשית המשכה זו על ידי יוסף.

זהו ההסבר, בפנימיות הענינים, לכך שברכת יעקב לפרעה "שיעלה נילוס ברגלו" ניתנה על ידי "ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמידהו לפני פרעה"[55],

כי יעקב כשלעצמו ועניניו הם בעולם האצילות, וכדי ש"יורגשו" גם למטה, עד שאף בנילוס – העבודה הזרה של המצרים – יהיה ניכר שהשפעתו (בשלמות) תלויה בברכתו של יעקב, יש צורך בעבודתו של יוסף, אשר הוא הביא את עניני יעקב "לפני פרעה".

מכך מובן, שגילוי האור ש"המשיך" יעקב במצרים, שגם שם תורגש ממשלתו של הקדוש־ברוך־הוא, נמשך בזמן חיי יעקב וחיי יוסף. אך לאחר ש"וימת יוסף", הפסיק גילוי זה, ומצרים נותרה כפי שהיתה מצד עצמה.

ולכן נאמר במדרש "מת יוסף... כאילו אותו היום נכנסו למצרים": עד אז, כאשר עדיין האיר במצרים בגלוי האור ש"נמשך" על ידי יעקב ויוסף, עדיין לא היתה זו "מצרים" האמיתית, למרות שגם אז היתה בדרגה נמוכה הרבה יותר מארץ ישראל, כדלעיל בסעיף ח'. רק כאשר "מת יוסף" וגילוי זה הפסיק, הרי אז "כאילו אותו היום נכנסו למצרים".

י. מיתת "כל אחיו..." – פרט בלבד

אמנם, גם לאחר מות יוסף עדיין זכרו, שהברכה הגיעה למצרים על ידי יעקב ויוסף[56],

וקיומו של "מלך חדש... אשר לא ידע את יוסף" היה יכול להתחיל רק לאחר "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"[57],

אך היתה זו רק ידיעה והכרה שכלית, אשר אינה דומה כלל למצב שהיה לפני מות יוסף, כאשר האור היה בגלוי.

וכיון שידיעה זו היא חיצונית בלבד[58], ואילו עיקר ופנימיות הענין של המשכת יעקב ויוסף כבר לא היו אז, יוצא, שעל ידי "וימת" של "כל אחיו וכל הדור ההוא", דבר שגרם ל"ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף" (אפילו לא בידיעה), לא התרחשה ירידה מהותית,

ולכן נחשב ענין זה למאורע שהוא פרט בלבד בפעם השניה של "הבאים מצרימה", כדלעיל בסעיף ה'.

יא. "מושיען של ישראל" – מעל לטבע

לפי כל האמור לעיל יובן הקשר בין "נולדו בה סימני נערות" לבין "הורתה שלא במצרים":

ישנו כלל ש"אין חבוש מתיר עצמו"[59]. לכן צריך היה משה רבינו, מושיען של ישראל, להיות דוקא משבט לוי[60], אשר עליהם לא חלה "מלאכת שעבוד מצרים"[61], כי מפני שהוא לא היה משועבד, היה בכחו לגאול את ישראל ממצרים.

אך כיון שמשה היה צריך להוציא את בני ישראל גם מירידתם במצרים, וגם מירידתם הראשונה, המסופרת בפרשת ויגש, ולא רק משעבוד מצרים – מובן, שמשה היה צריך להיות במצב שאין הוא נכלל ב"הבאים

---

[54] תניא פל"ו.

[55] ויגש מז, ז.

[56] שלכן, כשמת יוסף ונפסקה ההשפעה – השליכו את יוסף ליאור „כדי שיתברכו מימיו" (סוטה יג, א).

ובחדא"ג מהר"ל בסוטה שם: „כי ידעו כי יוסף הוא המשביר .. שכך הי' ברכת יוסף שיתפרנסו בשבילו הכל כדכתיב משם רועה אבן ישראל" – והרי ברכה זו (הכח „שיתפרנסו בשבילו הכל") באה לו מיעקב.

[57] ועפ"ז יובן מ"ש כאן „וימת יוסף" – אף שכבר נאמר זה בס"פ ויחי – כי מה שנתחדש ב„וימת כל הדור ההוא" הוא, זה שנשכח (וימת) עינינו של יוסף.

– להעיר מירוש' סוטה פ"א ה"ח: כתוב אחד אומר כו' שהיו הפלשתים יראים ממנו .. לאחר מותו כדרך שהיו יראים ממנו .. בחייו. וכיון שבכתוב (ממנו הוא הלימוד הנ"ל) נאמר (לנוסחת הירוש' – תוד"ה מעבירם שבת נה, ב) וישפוט את ישראל ארבעים שנה, מובן שזהו (שהי' שופט ובאופן דכ' שנה שלאחרי מותו נכללים ביחד עם כ' שנה שבחייו – דמורה על איזו השתוות ביניהם – זהו) העיקר (אלא שהי' אפשרי ע"י שהיו הפלשתים יראים כו'), היינו שהי' כמו בחייו. ועד"ז י"ל שזוהי הכוונה ב„וימת יוסף" דבפרשתנו – שנפסק גם ענין זה (והרי גם כאן תיבת „וימת" כוללת „כל הדור ההוא" עם „יוסף").

[58] ראה לקמן ע' 127־8 ובהנסמן שם, בענין ההפרש בין ראי' ושמיעה.

[59] ברכות ה, ב. וש"נ.

[60] ראה גם ספר גבורות ה' (להמהר"ל) פט"ז. ושם, שמטעם זה נאמר בלידת משה „וילך איש (סתם) מבית לוי ויקח את בית (סתם) לוי" (ולא כלשון המורגל בכגון דא).

[61] תנחומא וארא ו. שמו"ר פ"ה, טז. רש"י שמות ה, ד.

נחתין ראובן ושמעון סלקין"[4], אין דעם המשך פון „כל ימי חייך" בימות המשיח, און חיים נצחיים וואָס וועט דעמולט זיין.

ובנוגע לפועל מיינט עס, אַז די עבודה פון אידן איצטער דאַרף זיין „להביא לימות המשיח", צו שוין גלייך מגלה זיין בפועל ווי דער מצב פון „הבאים מצרימה" אין גלות איז באמת אַ מצב פון „גאולת ישראל", דורך דעם וואָס מ'גרייט זיך אַליין און מ'גרייט צו אַנדערע צו דעם מצב פון „ימות המשיח".

כולל ובמיוחד – בקשר מיט דעם יום ההילולא פון דעם רמב"ם – דורך מחזק זיין און מוסיף זיין אין לימוד ספר משנה תורה להרמב"ם . . ובפרט – אין ספר הרמב"ם עצמו – הלכות מלך המשיח[5], אין די לעצטע צוויי פרקים פון הלכות מלכים בסיום ספר משנה תורה.

און נוסף צו דעם אייגענעם לימוד בזה, זאָל מען זען אויך משפיע זיין אויף אַנדערע אידן אַרום זיך, אנשים נשים וטף, באופן פון „והעמידו תלמידים הרבה"[6], ומהם יראו וכן יעשו רבים.

ויהי רצון, אַז דורך דער עצם החלטה בדבר זאָל מען תיכף ומיד באַקומען דעם שכר, דער קיום בפועל פון דברי הרמב"ם בסיום ספרו[7], אַז לאחרי וואָס מ'האָט שוין דעם „מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו . . ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'" – וואָס ער איז „בחזקת שהוא משיח" – זאָל ער שוין גלייך ווערן „משיח בודאי", דורך דעם וואָס „עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל . . ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד כו'".

(משיחות ש"פ שמות, כ"א טבת תשנ"ב)

---

[4] ויק"ר פל"ב, ה. וש"נ.

[5] כ"ה הכותרת בדפוס ויניצאה רפד. שי.

[6] אבות פ"א מ"א.

[7] הל' מלכים ספי"א.

מצרימה", ואף לא בפעם הראשונה של "הבאים מצרימה", ולא רק בשעבוד מצרים בלבד.

ולכן קבע הקדוש־ברוך־הוא שהורתה של יוכבד אמו של משה תהיה "שלא במצרים"[62], ומשום כך אין היא נמנית במפורש בין "הבאים מצרימה"[63], כדי שבנה משה יוכל להיות "מושיען של ישראל".

ואותו ענין התבטא גם בכך שלפני שהיתה יוכבד צריכה ללדת את משה "נולדו בה סימני נערות"[64] – דבר שהוא למעלה מהטבע[65] – כי מהותה העיקרית של גלות מצרים היא ההעלם וההסתר של לבושי הטבע, ולכן כאשר צריך להיוולד "מושיען של ישראל", צריך להיות ביטול של הטבע[66].

זהו ההסבר לכך שהענין של "נולדו בה סימני נערות" נלמד מ"הורתה שלא במצרים", והענין של "הורתה שלא במצרים" נלמד מ"ויקח את בת לוי": כדי שיוכל להיות גילוי שהוא מעל לטבע לחלוטין, עד כדי "נולדו בה סימני נערות", היה הכרחי להיות לפני כן ש"הורתה שלא במצרים"; ו"הורתה שלא במצרים" נגרם על ידי "ויקח את בת לוי", דבר הקשור, כדלעיל, להולדת מושיען של ישראל.

זהו הקשר בין שני ענינים אלו – "הורתה שלא במצרים" ו"נולדו בה סימני נערות" – לבין הכניסה לארץ ישראל, אשר משום כך הם נלמדים מהפסוק "אשר ילדה אותה ללוי במצרים", המופיע במנין באי הארץ:

כי השלמת יציאת מצרים היתה רק בעת הכניסה לארץ ישראל[67], ב"ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה..." – בדיוק ההיפך ממצרים, והרי זוהי המהות של "הורתה שלא במצרים" ושל "נולדו בה סימני נערות" – הגילוי שלמעלה מהטבע, כדלעיל.

(משיחת ש"פ שמות תשכ"ב)

◆

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד

---

[62] ועפ"ז יומתק חילוק ב' הלשונות: 1) (סוטה יב, א. ב"ב קכג, ב) לידתה במצרים ואין הורתה במצרים (משמיענו ההכרח שצ"ל לידה (אבל לא הריון) במצרים (ראה הערה הבאה)). 2) (ב"ב קכ, א) לידתה במצרים והורתה שלא במצרים (משמיענו ההכרח דהריון שלא במצרים. – גם בל' זה ההתחלה לידתה במצרים משום דקאי אקרא „ילדה במצרים").

[63] ומה שמ"מ גם יוכבד היא מכלל „הנפש גו' הבאה מצרימה" – כי בכדי שיהי' ביכלתו של משה לגאול את ישראל, צ"ל קודם ההתלבשות בענין הגלות (וראה עד"ז בד"ה ולאחותו הבתולה תרכ"ז, בביאור הכתוב „מי זה בא מאדום גו'").

אלא שהתלבשות זו שבגלות, היא רק בחיצוניות ובגילוי – „לידתה (היא) במצרים", משא"כ בפנימיות ובהעלם – „הורתה" – אינה בגלות ומיצרים כלל.

[64] ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ה ע' 99 ואילך, בנוגע לשרה, שע"י שמקודם הי' אצלה „בלותי" ואח"כ חזרה ליופי' – דוקא ע"ז נתגלה אמיתית ענין הבל"ג, שהבלתי שינוי חודר גם בגוף המשתנה. עיי"ש.

ועפ"ז י"ל גם בנוגע ליוכבד, שגם זה שמתחלה הי' בה שינוי כו' ואח"כ חזרה לנערותה כו' בשביל לידת משה מושיען של ישראל, היינו בכדי שהגאולה שעל ידו, תהי' לא רק באופן שאח"כ יהי' כמו לפני גלות מצרים, אלא באופן ד„ונצלתם את מצרים" – בירור הניצוצות שבמצרים גופא, שע"ז מתגלה שגם הגלות עצמו הוא (בפנימיות) עלי' כו'. וראה הערה הבאה.

[65] להעיר גם מאוה"ת עה"פ וילך איש מבית לוי (ס"ע נו), ש„לוי" ל' חיבור, הו"ע מה שהיש מתחבר ובטל לאין, ו„התהוות מיש לאין הוא דבר חדש ושינוי הטבע".

וע"פ המבואר באוה"ת שם שירידת האין להוות את היש הוא צורך עלי', שגם היש יהי' בטל כו' – יש לקשר זה עם הענין דחזרה לנערותה, כבהערה הקודמת.

[66] ובדוגמת המבואר באוה"ת פרשתנו (ס"ע נט ואילך) הטעם לזה שילדתו שלא בצער (סוטה יב, א) שהוא לפי שחבלי לידה הוא בחי' הגליות ומשה שהי' הגואל, אין שייך חבלים בלידתו*.

[67] שלכן, כל המ"ב מסעות עד לחנייתם של ישראל בירדן ירחו, נק' „אשר יצאו מארץ מצרים" (לקו"ת מסעי פט, ב. עיי"ש).

---

*) ועפ"ז יומתק זה שהענין ד"הורתה שלא בצער" מסופר גבי יוכבד דוקא, וביוכבד גופא – גבי לידת משה – אף שכל „נשים צדקניות לא היו בפתקה של חוה" (סוטה שם) – כי זה נוגע במיוחד לענינו של משה מושיען של ישראל.

*) ואולי י"ל, שע"י ההריון דמשה שלא בצער, נמשך זה לההריון של כל נשים צדקניות. שלכן נלמד ענין זה מהריון דמשה (ראה לעיל ס"ב בתחלתו).

נח.

מ'האָט שוין געערדט מערערע מאָל דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אַז נוסף אויף דעם וואָס ס'איז שוין „כלו כל הקיצין"[1], האָבן אידן שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך – „צופוצן די קנעפלעך", און מ'דאַרף נאָר האָבן אַז דער אויבערשטער זאָל אויפעפענען די אויגן פון אידן זיי זאָלן זען ווי ס'איז שוין דאָ די גאולה האמיתית והשלימה, און מ'זיצט שוין בײַ דעם שולחן ערוך, בסעודת לויתן ושור הבר[2] וכו' וכו'.

דערפון איז פאַרשטאַנדיק . . בדורנו זה ובזמננו זה, לאחרי וואָס מ'האָט שוין אַלץ פאַרענדיקט (כנ"ל), האָט מען די הבטחה גמורה אין תורה, אַז עס וועט זיכער זיין „(תזכור את יום צאתך מארץ מצרים) כל ימי חייך . . להביא לימות המשיח"[3],

ובפשטות – אַז מ'דאַרף ניט אָנקומען צו אַ הפסק ח"ו צווישן „כל ימי חייך" און „ימות המשיח" (ווי דאָס איז געווען בײַ אידן בכל הדורות שלפני דורנו זה), נאָר „כל ימי חייך" פון יעדער איד, זיינע חיים גשמיים אַלס נשמה בגוף, זיינען כולל בפשטות (אויך) „ימות המשיח" בלי הפסק, וואָרום די גאולה קומט תיכף ומיד ממש ברגע זה ובמקום זה (אפילו אויב דאָס איז אַ מצב פון לילה, „הבאים מצרימה"), אַזוי אַז דער רגע האחרון פון גלות און די נקודה אחרונה פון גלות ווערט דער רגע ראשון און נקודה ראשונה פון גאולה,

און פון „ימי חייך" בזמן הזה ובמקום הזה, בלי שום הפסק כלל ח"ו (אפילו אויב ער איז שוין עלטער פון שבעים שנה וכיו"ב), גייט יעדער איד גלייך איבער – בתכלית השלימות, „ראובן ושמעון

---

[1] סנהדרין צז, ב.

[2] ראה ב"ב עד, ב ואילך. פסחים קיט, ב. ועוד.

[3] ברכות יב, ב.

הוספה

בשורת הגאולה

יב.

לפי כל הסימנים שבדברי חז"ל עומדים אנו בסוף זמן הגלות, לאחרי שכבר „כלו כל הקיצין"[1], וכבר עשו תשובה, ובלשונו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (לפני עשרות שנים) שכבר סיימו כל עניני העבודה, גם „צחצוח הכפתורים"[2], ועומדים מוכנים („עמדו הכן כולכם") לקבל פני משיח צדקנו[3].

* * *

גם לאחרי קושי ואריכות הגלות האחרון במשך יותר מאלף ותשע מאות שנה (שלא בערך לגלות מצרים במשך מאתיים ועשר שנה) – מציאותם של „בני ישראל" היא בעצם למעלה מגלות, וכל רגע נוסף שנמצאים בגלות ה"ז באופן ד„הבאים מצרימה"[4], „כאילו אותו יום נכנסו למצרים"[5], ועומדים הם בתוקף האמונה והבטחון שתיכף ומיד יקיים הקב"ה הבטחתו „פקד פקדתי אתכם"[6] בגאולה האמיתית והשלימה, ובפרט כששומעים ממשה רבינו שבדורנו[7], כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שכבר סיימו כל עניני העבודה ועומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו, ועאכו"כ לאחרי שישנה גם השלימות דארבעים שנה, „נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"[8], ועומדים בשנת הנ"א (ה'תשנ"א), ר"ת (הי' תהא שנת) נפלאות אראנו.

---

1) סנהדרין צז, ב.

2) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

3) ראה „היום יום" ט"ו טבת. ובכ"מ.

4) שמות א, א.

5) שמו"ר ריש פרשתנו (פ"א, ד). תנחומא שם ג.

6) שמות ג, טז.

7) ראה ב"ר פנ"ו, ז: „אין דור שאין בו כמשה". וראה זח"ג רעג, א. תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). תניא פמ"ד. שם אגה"ק ביאור לסי' ז"ך בסופו.

8) תבוא כט, ג.

ולכן, יש לעודד ולחזק את רוחם של בנ"י ע"י ההכרזה שהקב"ה אומר בכל יום באופן דחדש ממש „פקד פקדתי אתכם", ומשיח צדקנו „עומד אחר כתלנו"[9], ו„הנה זה בא"[10], ויש להתכונן לקבל את פניו ע"י ההוספה בקיום התומ"צ, כפס"ד הרמב"ס[11] (בעל יום ההילולא דכ"ף טבת, מוצש"ק זה) שע"י „מצוה אחת, הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

(משיחות ש"פ שמות, י"ט טבת תנש"א)

---

9) שה"ש ב, ט.

10) שם ח. וראה שהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

11) הל' תשובה פ"ג ה"ד.